

Білоцерківський національний аграрний університет

Соціально-гуманітарний факультет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

Всеукраїнського круглого столу на тему:

**«ОКРЕМІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ
ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ»**

05 листопада 2024 року

(електронне видання)

м. Біла Церква - 2024

«ОКРЕМІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ»: матеріали Всеукраїнського круглого столу присвячені Міжнародному дню боротьби з корупцією – м. Біла Церква: БНАУ, 2024. 48 с.

Матеріали електронного видання містять питання, що стосуються корупції, як економічного, політичного, та правового явища, та формування кримінально-правової політики у сфері запобігання корупції.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників круглого столу без літературного редагування.

Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

ЗМІСТ

Ковальчук І.В. РОЛЬ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ У ЗАПОБІГАННІ КОРУПЦІЙНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД.....	5
Сімакова С.І. КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ. ПРИВАТНИЙ ІНТЕРЕС, ТА МЕТОДИ ЇХ ПОДОЛАННЯ	7
Бровко Н.І. ГАРАНТІЇ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ В УКРАЇНІ ЯК УМОВА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЙНИМ ПРОЯВАМ.....	9
Андрущенко М.К. ПОНЯТТЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА УЧАСТЬ ГРОМАДЯН У ЗАПОБІГАННІ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ.....	12
Малишко І.В. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ	14
Аргат Я.П. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА РОЗКРАДАННЯ КОШТІВ ФІНАНСОВИМИ УСТАНОВАМИ	17
Тимощук О.Г. НОТАРІАЛЬНА ТАЄМНИЦЯ, ЯК МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ ВІД КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ	19
Звонарьов О.Ю. ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА КОРУПЦІЙНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	22
Клочко В.М. ДЕМОКРАТИЧНІ ТА АВТОРИТАРНІ ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ	24
Самойлович А.А. ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ.....	26
Терещук М.М. ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ АНТИКОРУПЦІЙНИХ СТАНДАРТІВ НА КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВУ ПОЛІТИКУ УКРАЇНИ	29
Макарчук В.В. МІЖНАРОДНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ	32
Обіюх Н.М. ПРАВОВІ ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В ЕКОЛОГІЧНІЙ СФЕРІ.....	34

УДК 342

Клочко В.М., к.ю.н., старший викладач

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква

ДЕМОКРАТИЧНІ ТА АВТОРИТАРНІ ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

У тезах приділено увагу демократичному та авторитарному методам запобігання корупції, як зміст протилежних методів, наведено їх переваги та недоліки.

Ключові слова: корупція, запобігання корупції, демократія, авторитаризм, покарання

Корупція передбачає неправомірну вигоду - грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав [3].

Авторитарні підходи до запобігання корупції часто передбачають використання жорстких заходів контролю, покарання та централізованого управління. Хоча ці методи можуть мати певну ефективність у короткостроковій перспективі, вони часто супроводжуються обмеженням прав і свобод громадян. Ось основні авторитарні шляхи запобігання корупції: **суворі покарання** (збільшення термінів ув'язнення, високі штрафи, конфіскація майна корупціонерів, використання показових процесів для залякування інших); **централізований контроль** (створення єдиних органів боротьби з корупцією, які мають необмежені повноваження, концентрація влади в руках однієї особи або групи, що обмежує незалежність інших інституцій); **масовий нагляд** (широке використання технологій для стеження за посадовими особами та громадянами, контроль за фінансовими операціями, пересуванням та іншою діяльністю чиновників); **обмеження прозорості** (скасування відкритих тендерів і конкурсів на користь централізованого розподілу ресурсів, закриття доступу до інформації про діяльність урядовців); **політичні чистки** (регулярні перевірки та звільнення посадовців під підозрою у корупції, використання «антикорупційної боротьби» для усунення політичних опонентів); **пропаганда і залякування** (висвітлення жорстких заходів у ЗМІ, щоб створити атмосферу страху, стимулювання доносів серед населення).

Переваги можуть бути у вигляді швидкого зниження рівня корупції завдяки страху покарання та можливість створення дисципліни серед чиновників.

Недоліками є ризик зловживання владою, репресії невинних, зниження ефективності управління через страх прийняття рішень, відсутність гарантій сталих змін без реформ.

Авторитарні методи можуть дати результат у боротьбі з корупцією, але без побудови прозорих і демократичних інституцій такі заходи, як правило, не

забезпечують довгострокової ефективності. Вони часто призводять до концентрації влади й подальшого її використання у власних інтересах.

Демократичні методи запобігання корупції включають в себе різноманітні підходи та інструменти, які забезпечують прозорість, підзвітність та участь громадян у процесах управління. Ось деякі з основних методів: **прозорість у публічному управлінні, незалежні антикорупційні органи, забезпечення підзвітності влади, участь громадян у процесах прийняття рішень, система етики та стандартів для публічних службовців, інформаційна прозорість та освіта, захист whistleblower-ів** (осіб, які викривають корупцію).

На думку Лазаренко С.Ж. та Бабенко К.А., аналіз чинного законодавства про відповідальність за корупційні правопорушення дає підстави стверджувати, що в Україні створена в цілому достатня законодавча база для ефективної боротьби з корупцією. Вона передбачає цілий комплекс заходів, який дозволяє притягнути до того чи іншого виду відповідальності – кримінальної, адміністративної, цивільно- правової та дисциплінарної – практично будь-яку посадову особу органів державної влади, що допустила те чи інше зловживання владою чи посадовим становищем. В окремих випадках, як зазначалось вище, така відповідальність є надто суворою. Таким чином, твердження про те, що відсутність відчутних результатів боротьби з корупцією в нашій державі зумовлюється недосконалістю законодавства про відповідальність за корупційні діяння, не мають достатніх підстав. Проблема полягає не у відсутності належної законодавчої бази, а в її неефективному застосуванні. Разом із тим це не означає, що законодавство про відповідальність за корупційні правопорушення є цілком досконалим [2].

До авторитарних країн можна віднести Сінгапур. Так, в основу антикорупційної політики в Сінгапурі покладені такі положення, як:

- зміцнення верховенства закону;
- створення і функціонування ефективного спеціального органу з протидії корупції – Бюро з розслідування випадків корупції з розширеними повноваженнями, що працює на принципі чесності та відданості своїй справі;
- спрощення процедур прийняття державно-управлінських рішень і вилучення будь-яких нечітких або двозначних положень у законодавстві;
- ліквідації зайвих адміністративних бар'єрів для розвитку економіки (скасовані практично всі дозволи і ліцензії для здійснення підприємницької діяльності);
- ліквідація всіх форм імунітету для депутатів, чиновників і суддів;
- захист осіб-інформаторів, які повідомляють про випадки корупції;
- чітке дотримання принципу відповідальності: корупція карається в адміністративному або кримінальному порядку (встановлення жорстких, суворих санкції за корупцію - винні особи повинні бути позбавлені волі, їх майно та доходи конфісковані. Родичі корупціонерів вносяться до спеціального реєстру, які втрачають право займати державні посади. Суворість у справах про корупцію

стосовно високопоставлених урядовців підтримує моральний авторитет невідкупних політичних лідерів);

- вжиття покарання за факт хабарництва по відношенню до обох сторін: і до тих, хто дає хабара, і до тих, хто його бере;

- проведення чіткої межі між державними обов'язками та особистими інтересами (допомагати своїй родині, родичам і друзям тільки із залученням власних, а не державних коштів);

- громадський осуд є невід'ємною частиною процесу покарання;

- систематичне проведення перевірок доходів і витрат чиновників і членів їхніх сімей;

- державні службовці зобов'язані заповнювати спеціальну декларацію щодо відсутності боргів, наявності яких має на увазі ризик піддатися корупції;

- гідна оплата праці, що зменшує стимул до здійснення корумпованих дій (встановлення високих зарплат мотивує до праці на державній службі [1].

Ці методи спрямовані на створення відкритого і підзвітного середовища, де корупція має менше можливостей для розвитку, і де громадяни активно беруть участь у боротьбі з цим явищем.

Список використаних джерел

1. В.В. Нонік. Сінгапурська антикорупційна історія: досвід для України / Нонік В.В. // <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1509>.

2. Лазаренко С.Ж. Про деякі аспекти протидії корупції в Україні / С.Ж. Лазаренко, К.А. Бабенко // <https://6aas.gov.ua/ua/proekty/articles/b/564-pro-deyaki-aspekti-protidiji-koruptsiji-v-ukrajini.htm>.

3. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 49, ст. 2056.

УДК 343.35

Самойлович А.А. старший викладач

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

У тезах приділено увагу запобіганню корупції в умовах воєнного стану, визначено коло різних заходів у цій сфері, а також акцентовано увагу вчених у запобіганні корупції у цей період

Ключові слова: корупція, запобігання корупції, воєнний стан, напрями запобігання, правопорушення.